

НАСОКИ ПО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ЗА МИНИМИЗИРАНЕ НА РИСКА ОТ ЕКСПОЗИЦИЯ НА АЗБЕСТ ПРИ РАБОТА

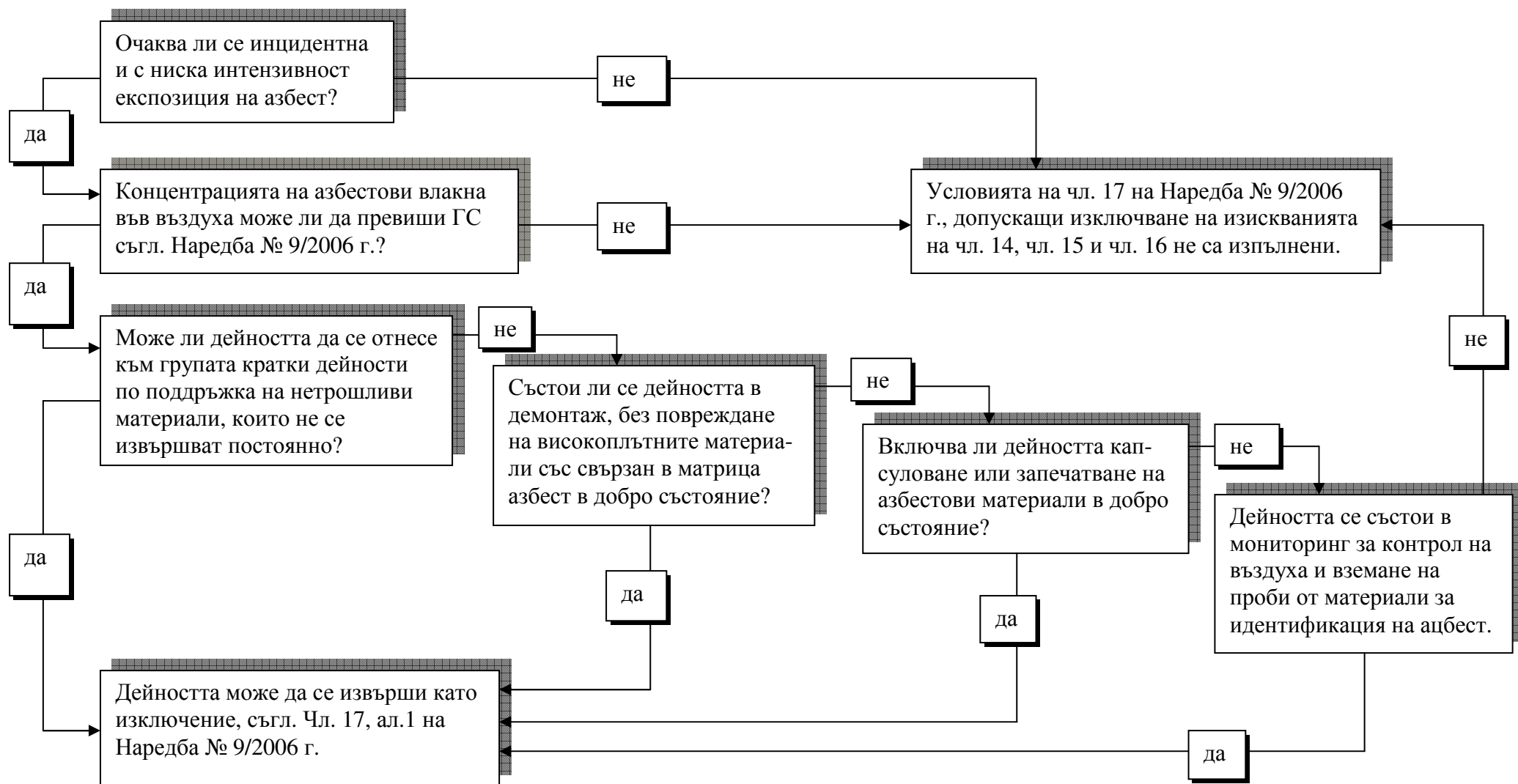
III. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ИНЦИДЕНТНА И С НИСКА ИНТЕНЗИВНОСТ ЕКСПОЗИЦИЯ НА АЗБЕСТ

Р.Луканова, С.Димитрова, Е.Мавродиева - НЦОЗА

При ремонт, модернизация и поддръжка на сгради, инсталации и оборудване се извършват в много случаи различни малки по обем, кратки дейности със съдържащи азбест циментови, полимерни, битумни материали, картони и др. или в контакт с такива материали, при които рискът от експозиция на азбест е нисък. С действащата Наредба №9/2006 г. на МТСП и МЗ за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на азбест е приет диференциран подход към тези дейности. В съответствие с препоръките на Директива 2003/18 ЕЕС, с чл.17 на Наредбата е въведен комплекс от условия (вж.фиг.1), при които изискванията на чл.14, 15 и 16 за оценка на здравето състояние, водене и съхранение на регистър и здравно досие не са задължителни. За оценка на дейностите в този аспект е приета като главно условие концепцията „инцидентна и с ниска интензивност експозиция на азбест”. Този термин не е дефиниран в Наредбата и в досегашната практика се интерпретира нерядко непълно и неточно. Допускат се подценяване на риска от експозиция и пропуски по отношение на важни за защитата на здравето на работещите изисквания.

В настоящия информационен материал са изложени принципните положения на определяне на дейностите, свързани с инцидентна и с ниска интензивност експозиция на азбест, указани в практически ръководства по приложението на Директива 2003/18 ЕЕС (публикации на Health and safety executive (HSE) (Work with materials containing asbestos. Control of asbestos regulations 2006. Approved Code of practice and guidance, 2006, ISBN 978 0716 6206 7; *Asbestos essentials: Task manual* HSG210 2000 HSE Books ISBN 0 7176 1887 0 и др.).

Фиг. 1 Схема за вземане на решения съгласно изискванията на чл. 17 на Наредба № 9

Инцидентна и с ниска интензивност експозиция на азбест – определение и контролни граници

Инцидентна и с ниска интензивност експозиция на азбест е експозицията, която може да настъпи случайно в определени кратки интервали на работата, не е настъпвала преди това и не се очаква да се повтаря в бъдеще и нивото на експозицията съответства на контролните граници.

За целите на оценка на дейностите по изискването на чл.17 на Наредба № 9/2006 г. се прилагат следните контролни граници за инцидентна и с ниска интензивност експозиция на азбест:

- Контролна граница за максимална експозиция на азбестови влакна, усреднена за период от 10 мин – $0,6 \text{ вл/см}^3$, независимо от използваните лични предпазни средства за защита на дихателните органи;
- Контролна граница за максимална експозиция на азбестови влакна, усреднена за период от 4 ч. - $0,1 \text{ вл/см}^3$, независимо от използваните лични предпазни средства за защита на дихателните органи;

Контролните граници се отнасят за всички видове азбестови влакна.

За определяне на инцидентната и с ниска интензивност експозиция на азбест са необходими данни за параметрите на експозиция при работа за сравнение с контролните граници. Нивото на експозиция се определя с измервания. Може да се използват налични собствени или чужди данни от предишни измервания при аналогични дейности и характеристики на работата.

Обхват на дейностите, при които се очаква инцидентна и с ниска интензивност експозиция на азбест

Инцидентна и с ниска интензивност експозиция на азбест се очаква при малки по обем дейности с нетрошливи азбестови материали в добро състояние, при условие – прилагане на подходящи технически и технологични методи и практики за минимизиране на риска от експозиция на азбестови влакна:

- ограждане и обозначаване с предупредителни знаци и покриване, с полиетиленови листи, на пода и стените на работната площадка;
- прахообезопасяване на работните операции (прилагане на омокряне или покриване на обработваната повърхност с паста или полимерна гъба и използване на ръчни инструменти или електрически режещи инструменти с ниска скорост, снабдени с устройства за засмукване и събиране на праха при

механична обработка на материалите, използване на мокри кърпи и/или прахосмукачки за почистване;

- минимизиране на нарушенията на целостта на материала при работа, обезопасяване на образувани в резултат на дейностите отвори и др., напр. с лепенки и/или тапи от подходящ материал и незабавно събиране, опаковане в полиетиленов амбалаж и етикетиране на отделените отпадъци;
- осигуряване на защитно облекло за еднократна употреба с качулка, ботуши и предпазни средства за дихателните органи (напр. полумаски клас P2), изолирани от работната площадка места за съхранение на личното облекло, консумиране на храни и напитки и сервизни помещения за работещите;
- подготовка на указания с описание на добрата практика за всяка отделна дейност.

За гарантиране на безопасността при работа, дейностите се извършват от обучен по реда на раздел III на Наредба №9 /2006 г. персонал.

В групата на дейностите, за които се очаква инцидентна и с ниска интензивност експозиция на азбест се причисляват:

- Дейности по поддръжка, които включват до 1 ч работа на 1 работник във всеки седемдневен период с азбестоциментови материали, азбестов картон, азбестови уплътнения, азбестови платна в добро състояние и общата продължителност на работата, включително почистването за всички работници, е по-кратка от 2ч.;
- Демонтаж, без повреждане, на материали с ненарушена цялост от азбестоцимент, покривни кичета, битумни покрития и др., в които азбестовите влакна са здраво свързани в матрица;
- Капсуловане (покриване с продукт, който прониква в материала и го заздравява) или запечатване (полагане на подходящо повърхностно покритие за изолиране на материала от външния въздух) на азбестосъдържащи материали, които са в добро състояние и
- Контролни измервания на азбестови влакна във въздуха или вземане и анализ на проби от материали за идентифициране на азбест.

В представения примерен списък са посочени конкретните дейности, свързани с инцидентна и с ниска интензивност експозиция на азбест при поддръжка и ремонт на строежи.

Примерен списък на дейности с азбестови продукти, при които се очаква инцидентна и с ниска интензивност азбестовата експозиция

/по Asbestos essentials: Task manual HSG210 2000 HSE Books ISBN 0 7176 1887 0

1.Работа с азбестоциментови и други съдържащи азбест продукти с висока плътност и свързани с основната съставка на материалите азбестови влакна:

- Пробиване на дупки в азбестоциментови, битумни материали, подови плочки и други, съдържащи свързани азбестови влакна;
- Почистване на отломки от улаци от на азбестоциментови покриви;
- Почистване на ерозирал азбестоциментов покрив или облицовка;
- Ремонт на повреден азбестоциментов материал;
- Демонтаж на азбестоциментова плоскост, улук и др. и демонтаж на малка азбестоциментова структура;
- Демонтаж на азбестоциментови или азбестопластмасови продукти /тръби, водни цистерни и др./;
- Боядисване на азбестоциментови плоскости;
- Отстраняване на азбестоциментов комин или тръба;
- Отстраняване на азбестоциментов панел, напр. около прозорец.

2.Малки по обем дейности с облицовъчни материали, съдържащи свързани с основната съставка азбестови влакна:

- Пробиване на дупки през азбестосъдържащи облицовъчни материали;
- Монтиране или отстраняване на винтове през азбестосъдържащи облицовъчни материали;
- Демонтаж на азбестосъдържащи облицовъчни материали от малка площ, напр. до 1 м²;
- Почистване на отломки след разрушаване на тавани или стени, покрити с азбестосъдържащи облицовъчни материали.

3.Малки по обем дейности с азбестов изолационен картон, с прилагане на ефективни мерки за предотвратяване на азбестовия прах:

- Пробиване на дупки в азбестоциментов картон;
- Демонтаж на единичен, прикрепен с винтове азбестоциментов картон;
- Почистване на осветителна инсталация, прикрепена към азбестоциментов картон;
- Поправка на малки повреди в азбестоциментов картон;
- Боядисване на азбестов картон с ненарушена цялост.

4.Отстраняване и смяна на други азбестосъдържащи материали:

- Отстраняване на облицовки от азбестова хартия;
- Отстраняване на азбестови фрикционни продукти;
- Замяна на азбестосъдържащи съединители;
- Отстраняване на азбестово огнезащитно одеало;
- Отстраняване на азбестосъдържащи битумни продукти;
- Отстраняване на метален слой, облицован с азбестосъдържащи битуми;
- Отстраняване на азбестосъдържащи подови плочи и маджуни;
- Отстраняване на пресовани азбестови уплътнения, тъкани, маджуни, гарнитури;
- Отстраняване на азбестосъдържащи защиты от електрически превключватели;
- Отстраняване на единичен газов или ел. нагревател, съдържащ азбест;
- Обезопасяване и събиране на отпадъци от азбестосъдържащи облицовки на комини.

5.Безопасни дейности с азбестови материали в добро състояние:

- Ограждане на азбестови материали с ненарушена цялост за предотвратяване на нарушения от ударни въздействия;
- Прокарване на кабели в площи, съдържащи азбестови материали с ненарушена цялост;
- Демонтаж на болтове и винтове от панел от азбестосъдържащ материал с ненарушена цялост.

Заклучение

Настоящият информационен материал е предназначен:

- да подпомогне работодатели, КУТ/ГУТ и СТМ на специализирани за строителни ремонти фирми и групи по поддръжка на инсталации и съоръжения при интерпретиране на положенията на чл. 17 на Наредба №9/2006 г., за вземане на правилни решения на тази база, в съответствие с нормативните изисквания за защита на работещите от риск от азбестова експозиция и
- да насочи контролните органи на РЗИ и ОИТ за повишаване нивото на контрол върху спазването на тези изисквания.